

Mirosław Pietrzak, Małgorzata Tuszyńska, Franciszek Rożnowski, Dorota Rudnicka

Pruszcz Gdański, st. 5, gm. Ioco, woj.
gdańskie, AZP 14-44/3

Informator Archeologiczny : badania 30, 184-185

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

	<p>Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Regionalnym w Kraśniku. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”, t. II, 1997.</p> <p>Badania powinny być bezwzględnie kontynuowane ze względu na specyficzny charakter stanowiska oraz jego postępujące niszczenie.</p>
Podlódów, st. 2, gm. Łaszczów, woj. zamojskie	patrz: neolit
Podłęże, st. 3, gm. Niepołomice, woj. krakowskie	patrz: środkowa i późna epoka brązu
Podłęże, st. 17, gm. Niepołomice, woj. krakowskie	patrz: neolit
POKRZYWNICA, st. 1, gm. Pawłów, woj. kieleckie, AZP 84-68/141	<ul style="list-style-type: none"> • ślady osadnictwa kultury lendzielskiej (neolit) • ślady osadnictwa kultury trzcinieckiej (wczesna epoka brązu) • osada hutnicza kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski – młodszy okres wpływów rzymskich; fazy C₁-C₂) • osada wczesnośredniowieczna (VIII-XII w.) <p>Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 12 sierpnia do 21 września przez mgr. Szymona Orzechowskiego przy współpracy J. Gagorowskiej, A. Przychodniego i A. Stelmach (Wydział Archeologiczny PSOZ w Kielcach)). Finansowane przez Okręgową Dyрекcję Gospodarki Wodnej w Warszawie. Czwarty sezon badań. Przebadano powierzchnię 580 m².</p> <p>Ślady osadnictwa kultury lendzielskiej i trzcinieckiej reprezentowane były przez pojedyncze fragmenty ceramiki, występujące w kontekście późniejszych materiałów.</p> <p>Prace na osadzie kultury przeworskiej prowadzono we wschodniej części stanowiska, w tzw. strefie produkcyjnej, określanej tak z racji dużego nagromadzenia na tym terenie różnego rodzaju pozostałości procesu metalurgicznego, głównie w postaci tzw. żużli miseczkowatych. W poprzednich latach zarejestrowano tutaj kilka palenisk hutniczych związanych z postprodukcyjnymi fazami procesu metalurgicznego (etap oczyszczania łupek żelaznych). Odkryto blisko 30 różnego rodzaju obiektów gospodarczych i przemysłowych (w tym 3 półziemianki o konstrukcji słupowej), datowanych głównie na rozwiniętą fazę młodszego okresu wpływów rzymskich. Poza ceramiką ręcznie lepioną i obtaczaną, w typie ceramiki „sivej”, znaleziono kilka fragmentów naczyń szklanych, 2 fragmenty terra sigillaty (m.in. paciorek wykonany z ułamka naczynia, bogato zdobiony techniką filigranu), fragment upręży (srebro), kilkadziesiąt przedmiotów metalowych, w tym fragmenty zapinek (formy z podwinietą nóżką), noże, szpile i siekierociosło. Na szczególną uwagę zasługują 3 bruki kamienne, wokół których wystąpiły skupiska ceramiki (całe naczynia). Jeden z bruków, o wymiarach 120 x 130 cm, wykonany z płaskich, regularnie ułożonych kamieni, miał prawdopodobnie wylepioną górną powierzchnię warstwą gliny. Towarzystwą brukom ceramikę należy odnieść do schyłku młodszego okresu przedrzymskiego i wczesnego okresu wpływów rzymskich, przy czym sposób opracowania powierzchni jest bardzo archaiczny i nawiązuje do tradycji pomorskich.</p> <p>Badania osady wczesnośredniowiecznej były prowadzone na jej wschodniej peryferii. Zarejestrowano 9 różnego rodzaju jam gospodarczych, w tym dobrze zachowaną jamę dziegiarską i głęboką „piwniczkę” (około 240 cm) o charakterystycznym, gruszkowatym przekroju. Biorąc pod uwagę ogół występujących tutaj form ceramicznych, chronologię osady należy umieścić w szerokim przedziale VIII-XII w. Na uwagę zasługuje również sporadyczne występowanie ceramiki w typie „praskim”.</p>
PRUSZCZ GDAŃSKI, st. 5, gm. <i>loca</i> , woj. gdańskie, AZP 14-44/3	<ul style="list-style-type: none"> • cmentarzysko płaskie z wczesnego okresu wpływów rzymskich i wczesnej fazy okresu wędrówek ludów (fazy C₁-D) • osada wczesnośredniowieczna (VIII-XI w.) <p>Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. mgr. Mirosława Pietrzaka i Małgorzatę Tuszyńską (Muzeum Archeologiczne w Gdańsku), z udziałem dr. Franciszka</p>

Rożnowskiego i mgr Doroty Rudnickiej. Finansowane przez Urząd Miasta w Pruszczu Gdańskim. Stanowisko zostało odkryte podczas prac ziemnych w 1926 r. Położone jest na terenie zabudowanym (ob. ul. Wita Stwosza) – w związku z inwestycjami budowlanymi było badane ratowniczo w 1929 i 1993 r., ostatni sezon rozpoczęto w 1995, a zakończono w 1996 r.

Dotychczas na stanowisku zarejestrowano 33 groby szkieletowe (1926 – 9, 1929 – 8, 1993 – 16), w wielu wypadkach poważnie zniszczone, niektóre jednak bogato wyposażone, jak grób nr 1 (z 1926 r.) datowany na V w. lub grób nr 8 (z 1993 r.) z dwoma szkieletami – górnym bez wyposażenia i dolnym, przy którym znaleziono zapinkę brązową A VI 162 i żelazną A VI 158, krzesiwo żelazne w oprawce rogowej, krzesak kamienny, 2 noże żelazne i 5 srebrnych denarów ułożonych w rulonik: Trajan 103–111 r., Marek Aureliusz (Lucylla) 164–169 r., Marek Aureliusz 168 r., Marek Aureliusz (Lucjusz Werus) po 169 r., Kommodus po 192 r. W sezonie 1995–1996 odkryto i wyeksplorowano dalsze 22 pochówki, w tym 19 grobów szkieletowych, 2 popielnicowe i jeden jamowy, a także pochówek konia bez wyposażenia. W grobach najliczniej wystąpiły zapinki brązowe kuszowate A VI 161, 162, 170; zapinki brązowe typu „Bügelknopffibel”; sprzączki brązowe i żelazne do pasa, o owalnych, pogrubionych ramach (grupa H, typ 11, 12, 49 wg R. Madydy-Legurko); grzebienie rogowe trójdzielne o uchwytych półkolistych, zdobione (typ I, war. 2 wg S. Thomas), a także o uchwytych dzwonołowych i jeden z uchwytem trójkątnym. Wśród ceramiki wyróżniono naczynia misowate (grupa VI A, B, C wg R. Wołagiewicza) i miski (grupa XIV A, B), naczynia bezuche o nachylnym do wnętrza wylewie (grupa I A) i z wyodrębnionym wylewem (grupa I C) oraz wagę dwustozkową, ornamentowaną (grupa VII). Liczne kolie składały się z paciorków tylko szklanych (kubooktaedryczne) bądź tylko bursztynowych (ósemkowane), lub szklanych i bursztynowych. W grobie nr 29 znaleziono importowane naczynie szklane – czarzkę kulistodenną, wykonaną z formy, ze ścianką formowaną w sześcioboczne, wklęsłe fasetki, ułożone w trzech poziomach. Jeden z najbogatszych grobów (nr 17), szkieletowy, wyposażony był m.in. w dwie srebrne zapinki płytowe o konstrukcji kuszowatej, ze srebrnymi, połączanymi, doczołnymi foliami na płytkach, a także w 3 kolie z paciorków szklanych i bursztynowych, złoty pierścienek drucikowaty, srebrny pierścień-obraczkę, srebrną zawieszkę z ósemkową plecionką oraz zapinki srebrną i brązową. Cmentarzysko można datować na fazy C₁–C₂–C₃ aż po fazę D, to znaczy od III do połowy V w. Na cmentarzysku posadowiona była zniszczona osada wczesnośredniowieczna – zachowały się resztki warstwy kulturowej i spągi kilkunastu uszkodzonych obiektów: półziemianek, jam, palenisk i pieców. Na podstawie ceramiki można ją datować na VIII–IX do XI w.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku. Ze względu na to, że teren jest trwale zagospodarowany, dalsze badania będą możliwe w wypadku prowadzenia na nim doraźnych prac ziemnych.

PRUSZKÓW, st. VI,
gm. loco,
woj. warszawskie,
AZP 58–64/10

• osada hutnicza kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski/okres wpływów rzymskich; fazy A₁–B)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 11 kwietnia do 5 maja przez mgr. Marka Czarneckiego (Archeology and Art Warszawa), na zlecenie PSOZ. Finansowane przez inwestora prywatnego i budżet państwa. Drugi sezon badań. Badania prowadzono w południowej części stanowiska (w granicach działek nr ew. 513 i 534 przy ul. Radosnej). W 13 wykopach przebadano łącznie powierzchnię 3,2 ara.

Odsłonięto jednolity układ warstw: 1 – piaszczysto-gliniasty humus wraz z podglebiem do głębokości 0,26/0,43 m; 2 – piaszczysto-gliniasta warstwa kulturowa, ciemnoszara i brunatnoszara, nasyciona polepą, kamieniami i żużlem soplowym, zalegająca do poziomu 0,46/0,58 m; 3 – brązowszara, piaszczysto-gliniasta warstwa stanowiąca spąg warstwy kulturowej, zalegająca do poziomu 0,52/0,60 m; 4 – piaszczysto-gliniasty całec. Odkryto 41 obiektów: fragment chaty (dł. ok. 450 cm), palenisko ze zwartym brukiem kamiennym, 11 obiektów interpretowanych jako jamy zasobowe, w zagłębieniu warstwy kulturowej zespół sześciu nieregularnych, płaskodennych obiektów o charakterze produkcyjnym (kuźnia?), 17 jam postłupowych, wzmocnionych kamieniami i polepą na krawędziach, oraz 5 jam nieokreślonych. Obiekty grupują się w trzech zespołach, z których dwa mają charakter mieszkalny, a jeden produkcyjny. Zbiór materiałów zabytkowych zawierał 800 fragmentów ceramiki, żelazną sprzączkę o kolistej ramie (średnicy 3,2 cm), nit żelazny, 18 odkuwek żelaznych (z „kuźni”),